

HET KOOKBOEK

Nieuwe smaken voor de bloemkoolwijk

SAMENVATTING

Beverwaard nu! De stadsrand van vandaag

In de komende 10 tot 20 jaar staan voor Beverwaard een aantal grote infrastructurele projecten gepland. Dit zijn de rioolvervanging, de transitie naar een gasvrije wijk, de verbetering van de waterkwaliteit en opwaardering van de woningen naar hogere energetische en ecologische normen. Aandacht voor duurzaamheid en aanpassing aan klimaatverandering, de drijfveer achter deze projecten, biedt hoop voor de toekomst. De problemen in Beverwaard zijn complex. De verbetering van de sociale cohesie, economische veerkracht en vermindering van de jeugdwerkloosheid zijn veel voorkomende thema's die tijdens participatiebijeenkomsten aan de orde komen. Algemeen wantrouwen jegens de autoriteiten en de verwachting van een verdere economische recessie in de post-pandemische samenleving zijn in deze kwetsbare buurt grote zorgen.

De Landschapsvisie

Om de duidelijke ruimtelijke hiërarchie terug te brengen, is de landschapsvisie georganiseerd rond een simpele matrix. De noord-zuid richtingen zijn gewijd aan de natuur en de oost-west oriëntatie versterkt de cultuur. Door de historische waterstructuur van singels ontstaat een robuuste ecologische ruggengraat die de Maas verbindt met het open landschap van de polder Nieuw Reijerwaard. Vanuit landschapsperspectief is Beverwaard geen harde rand van de stad, maar eerder onderdeel van een doorlopend terrein. We zien Dijkje als een verbinder in plaats van als scheiding tussen Bolnes & Beverwaard. Grootschalige coördinatie tussen de wijken voorkomt duplicatie qua programma en infrastructuurprojecten kunnen worden gedeeld tussen de gebieden wat financiële schaalvoordelen oplevert.

Het kookboek en de Beverwaardse keuken

De ambitie van dit project is om de complexiteit van de uitdagingen in de buurt beter te begrijpen en deze om te zetten in een alomvattend milieuverbeteringsplan dat duurzame stedelijke vernieuwing en gemeenschapsopbouw ondersteunt. We bieden een inspiratiedocument van de toekomstige ontwikkelingsambitie voor de buurt. Het is mogelijk fundament voor een integrale aanpak waarmee de doelstellingen van meerdere partners behaald kunnen worden. Het kookboek is een werkwijze die bestaat uit meerdere potentiële deelprojecten die we recepten noemen.

De Recepten

De recepten van het gebied staan open voor aanpassingen en worden op smaak gebracht door de potentiële toekomstige koks. Koken is een delicaat proces, een actie van creatie en sociale interactie, waarbij lokale ingrediënten, technieken en vaardigheden van koks het uiteindelijke unieke resultaat bepalen. Het doel van het kookboek is om lokale en professionele kennis te verbinden en te betrekken bij het creëren van een gezonde, veerkrachtige en klimaatbestendige stadsrand, waar gemeenten Beverwaard en Bolnes samen de voordelen van duurzaamheid kunnen delen. In onze visie zoeken we naar troeven, kansen en lokale kenmerken die identiteit van de buurt bepalen.

We hebben 9 deelprojecten gedefinieerd door observaties van landschap en geschiedenis, door de toekomstige taken van het vervangen van de riolering, het creëren van een gasvrije wijk, het verbeteren van de waterkwaliteit in het gebied en het verder aanpassen van de wijk aan klimaatverandering. We luisterden naar bewoners en coalitieleden in ateliersessies, website-commentaren, toevallige ontmoetingen op straat en directe ontmoetingen. We hebben landschap en gemeenschap gebruiken als de verweven basisingrediënten door alle recepten heen. De start recepten zijn: Randpark, Dijkje, Singels, Wijkentrees, Wijkontsluiting, Wijkcentrum, Buurtparken, Woonerf en Wijk Werkplaats.

Plan van Aanpak

We streven ernaar om de bredere gemeenschap van Beverwaard bij het planningsproces te betrekken. Onze focus ligt op een langere proces van onderzoek en outreach.

Fase 1: Het kookboek schrijven

Stap 1: Initiative

Hier wordt een grond voorbereid waar de zaden van verandering kunnen worden geplant. Een fysieke ruimte in het hart van de gemeenschap (het zou de Koesterkamer kunnen worden genoemd) zou nieuwe energie brengen, aantrekkelijk en uitnodigend voor de jongeren zijn, zou helpen om op informele wijze met bewoners om te gaan, en zou werken als een locatie voor formele feedbackevenementen

Stap 2: Onderzoek & Outreach

Hier ligt de focus op het verzamelen van gegevens en deze is opgesplitst in twee complementaire parallelle processen die elkaar voeden. Een daarvan is de landschapsvisie (met focus op grootschalige infrastructuurprojecten) die in samenwerking met Gemeente Rotterdam en Waterschap Hollandse Delta zou worden ontwikkeld. De andere is een reeks outreach-evenementen met evenementen gericht op diverse groepen in de gemeenschap. Vertegenwoordigers van sommige groepen, zoals jonge bewoners, kunnen als ambassadeurs worden betrokken. Het doel is om een brede groep lokale mensen te betrekken en hen in staat te stellen op lange termijn eigenaar te worden van de projecten

Stap 3: Overdracht

De laatste stap van deze fase is gericht op de productie van het op maat gemaakte kookboek en het delen van onze bevindingen met de coalities, belanghebbenden en de gemeenschap. Het kookboek zal een referentiedocument zijn voor iedereen die van plan is projecten in de omgeving te maken.

Fase 2: Implementatie

Stap 4: Actie

Na publicatie van het kookboek zullen de recepten beschikbaar zijn voor gebruik door instellingen als Gemeente Rotterdam, woningcorporaties, gemeenschapsgroepen, VVE's of zelfs gemotiveerde bewoners. Blijvende betrokkenheid van de gemeenschap zal worden aangemoedigd. Dit kan een reeds bestaande gemeenschapsorganisatie zijn of een gemeenschapsvertrouwen dat hiervoor is opgezet, afhankelijk van de resultaten van het overlegproces.

Stap 5: Beheer

In deze fase wordt het onderhoud en eigendom van de ontwikkelingen besproken. Zodra het project is voltooid, wordt het overgedragen aan de juiste organisatie of samenwerking - gemeente, een gemeenschapsgroep of individuele bewoners. Zij zijn dan verantwoordelijk voor het onderhoud of voor eventuele wijzigingen die nodig zouden kunnen zijn. Daarna kunnen organisaties een nieuw project starten met een nieuw recept naar keuze.

Beverwaard dan! Stadsrand van de toekomst

Lessen geleerd via Beverwaard die kunnen worden toegepast op vergelijkbare locaties:

Landschapssystemen en schaal

Over de stadsranden is het belangrijk om hun plaats te zien in een groter netwerk van landschap en ecologie, om de logica en het karakter van de plaats te herkennen. Dit is vooral belangrijk bij het aanpakken van problemen zoals klimaatadaptatie en duurzaamheid, omdat voorgestelde maatregelen vaak afhankelijk zijn van landschapsnetwerken die administratieve grenzen overschrijden. Projecten over stadranden moeten over hun grenzen heen kijken om te zien of er potentiële coalities kunnen worden gevormd en kansen gevonden. Een multi-gemeentelijke en multidisciplinaire aanpak kan de toekomstige ontwikkeling van de stadranden robuust en duurzaam maken.

Dialogoog als methode

De prioriteiten van de wijk moeten tegelijk met de ontwikkeling van projecten worden bestudeerd en frequente feedback tussen deze twee processen kan hierbij helpen. Zo begrijpen bewoners wat er wordt voorgesteld en kunnen ze feedback geven. Met andere woorden, de aanpak van top-down plannen moet worden ondersteund en samen met de lokale bottom up activiteiten worden ontwikkeld.

Aandacht en vertrouwen opbouwen

Om vertrouwen op te bouwen tussen de gemeenschap en de instellingen die veranderingen voorstellen, moeten de eerste ondernomen projecten snel, populair en met zichtbare resultaten zijn. Voor ondersteuning op lange termijn moeten mensen zich geïnvesteerd voelen in hun gemeenschap. Een goede methode om deze ondersteuning te creëren, is door te focussen op de jeugd. De herontwikkelingen kunnen worden gebruikt om de problemen van toegang tot onderwijs, werkgelegenheid en huisvesting aan te pakken en een langdurige verbinding met de wijk te stimuleren. Hier kunnen jongerenambassadeurs voor de behoeften van jongeren een hulp zijn.

Conclusie

Panorama Lokaal is een intensief en kort traject geweest met een aantal ateliersessies waar bewoners en coalitieleden elkaar konden ontmoeten. Een maaltijd kan altijd snel worden gemaakt, maar het lekkerste eten kost tijd en aandacht. Wanneer recepten van mond tot mond worden doorgegeven, evolueren ze en rijpen ze. Ze veranderen, kruiden worden aangepast en geperfectioneerd. Hetzelfde gerecht in verschillende regio's smaakt daarom anders. De tijd nemen om te koken en recepten uit te wisselen zorgt voor gesprekken. Dit heeft meer voordelen dan alleen de recepten, relaties komen dichterbij en men kan de ander beter leren kennen. We verwachten hetzelfde in Beverwaard, waar door de tijd te nemen om projecten te 'koken', de gemeenschappen sterker worden en de burens leren wie er naast de deur woont. Zo ontstaan nieuwe recepten en nieuwe ideeën.